

Examen II: Lezen

Tijdsduur 100 minuten

2021 Oefenexamen

Teksten

Examennummer:

Instructie

- In dit boekje staan 7 teksten die horen bij het Staatsexamen Lezen.
- Bij elke tekst moet u een aantal vragen beantwoorden. In totaal moet u 36 vragen beantwoorden.
- U krijgt 100 minuten de tijd om alle vragen te beantwoorden.

Succes!

© Niets uit dit examenwerk mag zonder voorafgaand schriftelijke toestemming van het College voor Toetsen en Examens worden openbaar gemaakt en/of verveelvoudigd door middel van druk, fotokopie/reprografie, scanning, computersoftware of andere elektronische verveelvoudiging of openbaarmaking, microfilm, geluidskopie, film- of videokopie of op welke wijze dan ook.

NT2

Staatsexamen Nederlands als tweede taal

HET EXAMEN BEGINT
OP PAGINA 4

BEANTWOORD VRAAG 1 T/M 6

TWIJFELAARS DENKEN VEEL TE VEEL NA

De een weet al jong wat hij worden wil, de ander twijfelt op z'n dertigste nog. Volgens psychologen zijn twijfelaars vaak alleskunnners, laatbloeiers of (te) diepe denkers.

'Ik word beroepsvoetballer of dokter, kapper of violist.' Sommige mensen hebben al op hun veertiende een vastomlijnd levensdoel: dit wil ik, dit kan ik, dus dit ga ik ook doen.

Tegenover deze benijdenswaardige zekerwetters staat de twijfelaar, voor wie de toekomst een *black box* is. Hij kan moeilijk kiezen, dubt soms op z'n dertigste nog: past deze baan wel echt bij mij? Liggen elders misschien gouden kansen?

Nou is een beetje twijfelen helemaal niet erg, zegt Laura Chorus, studentenpsycholoog van de Rijksuniversiteit Groningen: "Het is in zekere zin gezond. *Cogito ergo sum*, ik denk dus ik besta, en twijfelen hóórt bij denken." Een teveel aan keuzes maakt een mens besluiteloos, zegt Ap Dijksterhuis, hoogleraar psychologie aan de Radboud Universiteit Nijmegen en auteur van *Het slimme onbewuste. Denken met gevoel* (2007). De moderne overvloed werkt twijfelen in de hand. Maar er zijn ook persoonlijke kenmerken die maken dat de ene mens het veel moeilijker vindt om knopen door te hakken dan de andere.

Twijfelaars zijn bijvoorbeeld vaker generalisten dan specialisten, denkt Chorus. Voor een jongen die al op zijn dertiende uitzonderlijk goed pianospeelt, ligt na school het conservatorium voor de hand. Ook voor de gepassioneerde dierenvriend, die zich al van jongs af aan over kreupele zwerfkatten ontfermt, is de keuze makkelijk: die wordt dierenarts of dierenarts-assistent.

Maar de alleskunner met zijn uiteenlopende interesses staat voor een lastiger probleem. Hij denkt misschien aan 'iets met techniek' of 'iets met mensen', maar hoe vertaal je dat in een bevredigende studie- of beroepskeuze? Sommige twijfelaars zou je ook laatbloeiers kunnen noemen: zij ontdekken later dan anderen wie ze zijn en welke talenten en behoeftes ze hebben. "Twijfelen is ook een zoektocht naar jezelf", zegt Chorus. Die

zoektocht begint in de puberteit en kan doorgaan tot (na) je dertigste. Ouders kunnen hun kinderen helpen om een realistisch zelfbeeld te ontwikkelen: "Als kinderen onvoorwaardelijke liefde en de ruimte krijgen, als ze er mogen zijn, dan kunnen ze hun talenten ontwikkelen", aldus Chorus. Maar er zijn ook ouders die hun zoon of dochter – vaak met de beste bedoelingen – flink onder druk zetten. Bijvoorbeeld met opmerkingen als deze: "Joh, als kunstenaar verdien je niks, je kunt beter jurist worden, net als ik." Dat kind gaat dan misschien braaf rechten studeren en ontdekt pas in de collegebanken, of nog later, dat die studie hem geen geluk brengt.

Er kunnen ook andere omstandigheden zijn waardoor kinderen niet (voldoende) toekomen aan de vraag 'wie ben ik?' Chorus schetst het gezin waarin één ouder ziek is, of vanwege een scheiding is verdwenen. "Een kind voelt zich dan heel verantwoordelijk voor thuis, maar krijgt geen zicht op wat hij zelf wil." Dat gaat hij pas ontdekken als hij op kamers woont en mogelijk de verkeerde studie volgt. En dan zijn er nog de twijfelaars die gewoonweg veel te veel nadenken. Casper Fransen (17) uit Culemborg is een voorbeeld. Dit jaar doet hij eindexamen vmbo-t aan de Vrije School in Zeist. Voor zijn leven daarna heeft hij wel wat ideeën: hij wil misschien piloot worden, of sportleraar, of beroepsmilitair. "Maar het kan ook nog op iets heel anders uitdraaien," zegt hij.

Casper twijfelt niet alleen over zijn studie, maar 'eigenlijk over alles'. Zal hij wel of niet met zijn vader meegaan naar een winkel? Wat moet hij dragen tijdens het sporten? Is dat shirt niet te warm of juist te koud? Hij weegt voor- en nadelen tegen elkaar af, neemt na lang nadenken een beslissing en komt daar soms weer op terug: "Want dan denk ik later toch: Is die optie niet beter?"

In de psychologie wordt een beslisser als Casper een *maximizer* genoemd. Dat is, zo verklaart de Tilburgse sociaal-psycholoog Niels van de Ven, iemand die de beste keuze wil maken en daarom alle mogelijkheden zeer zorgvuldig tegen elkaar wil afwegen. Tegenover de *maximizer* staat de *satisficer*, die iets zorgelozer in het leven staat: hij kiest het eerste alternatief dat hem goed genoeg lijkt.

Wie van deze twee neemt nou de beste beslissing? Je zou kunnen zeggen: degene die achteraf het meest tevreden is over zijn keuze. Dat is, zo blijkt uit psychologisch onderzoek,

de *satisficer*. Die is doorgaans blij met de auto die hij kocht of met de studie die hij koos. Terwijl de *maximizer* later vaker twijfelt of dit wel écht de beste keuze was. Zat er bij de afgewezen alternatieven niet stiekem toch een betere optie?

Over één ding zijn de psychologen het eens: de intuïtie (door Ap Dijksterhuis het 'onbewuste' genoemd) is de beste raadgever bij complexe keuzes. Maar juist twijfelaars vinden het lastig om naar hun intuïtie te leren luisteren. En als die hen al een beslissing influistert, hoe kunnen ze er dan op vertrouwen dat dat de juiste is?

Stel een deadline vast en kies het eerste het beste

Twijfelaars denken te veel na, zegt Ap Dijksterhuis, hoogleraar psychologie aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Zij proberen alle voors en tegens te analyseren en bewust tegen elkaar af te wegen. Maar uit psychologische experimenten blijkt dat bewuste denkers *slechtere* keuzes maken dan mensen die op intuïtie durven vertrouwen. Die intuïtie is vooral belangrijk bij complexe beslissingen, zoals de aanschaf van een huis of de keuze van een vervolgstudie. In zijn boek 'Het slimme onbewuste. Denken met gevoel' (2007) beschrijft Dijksterhuis hoe je dat soort keuzes het beste kunt maken:

- stap 1: verzamel zoveel mogelijk informatie over (bijvoorbeeld) de verschillende studies die je overweegt.
- stap 2: stel voor jezelf een deadline vast: rond die datum neem ik een beslissing.
- stap 3: ga vervolgens hele andere dingen doen, pieker niet, laat de keuze los (dit is de fase van het onbewuste nadenken).
- stap 4: kies dan gewoon de eerste studie die in je opkomt en die 'goed voelt'.

Deze tekst komt uit een psychologiemagazine. De tekst gaat over verhalen die rondgaan op de werkvloer, waarvan het niet zeker is of ze waar zijn.

BEANTWOORD VRAAG 7 T/M 12

Gefluister bij de koffieautomaat

Hoe ongeloofwaardig en vergezocht ze ook zijn, geruchten en roddels kunnen grote gevolgen hebben. Ze kunnen de reputatie van personen en bedrijven blijvend schaden, een hoop onrust met zich meebrengen en een berg geld kosten. Ze kunnen bovendien het arbeidsmoreel en de productiviteit van de werknemers aantasten.

Wilde verhalen

Het effect van geruchten en roddels staat los van de vraag of we ze überhaupt geloven. Ook al lijkt het ons sterk dat onze baan op de tocht staat, toch kijken we voor de zekerheid wat meer om ons heen.

Om geruchten beter te beheersen en de schade te beperken, hebben arbeids- en organisatiepsychologen zich verdiept in het ontstaan en de verspreiding ervan. Wat maakt dat er wilde verhalen ontstaan en wat kun je doen als ze eenmaal rondgaan?

Geruchten blijken vooral de kop op te steken in onzekere tijden. Bij reorganisaties en fusies bijvoorbeeld. Daarbij speelt het vertrouwen in de autoriteiten een grote rol. Wanneer de baas ons regelmatig verkeerd heeft voorgelicht, richten we ons automatisch meer op onze collega's voor informatie.

Herhalen is geloven

Geruchten hebben dus een functie: in tijden van onzekerheid proberen we samen met anderen uit te vogelen wat de waarheid is, om zo meer grip op de situatie te krijgen.

De beste strategie om te voorkomen dat er wilde verhalen ontstaan, is dus onzekerheid tegen te gaan en zoveel mogelijk vertrouwen te wekken. Bijvoorbeeld door als leidinggevende duidelijk te zijn over de procedures bij het aanstellen van een afdelingshoofd.

Is het kwaad eenmaal geschied en doet er een wild gerucht de ronde, dan is het de kunst om zo snel mogelijk te voorkomen dat het zich verspreidt. Of we een verhaal doorgeven aan anderen, heeft namelijk vooral te maken met of we erin geloven. En dat hangt onder meer af van hoe vaak we het horen: hoe vaker hetzelfde verhaal ons bereikt, hoe sterker we geneigd zijn om het te geloven. Haast is dus geboden: hoe langer een gerucht circuleert, hoe meer mensen

het horen, geloven en weer doorgeven. Daarnaast geloven we het sneller als we degene van wie we het gerucht horen betrouwbaar en geloofwaardig vinden.

Waar rook is, is vuur

Wat kun je nu doen als er een onjuist verhaal de ronde doet? Het gerucht negeren of officieel bekendmaken dat er niet zal worden ingegaan op de inhoud van geruchten, doet in elk geval weinig goeds. Met de laatste strategie kun je zelfs de indruk wekken dat je iets te verbergen hebt en maak je mensen alleen maar nieuwsgierig: welk gerucht gaat er dan rond?

Wel effectief is een officiële weerlegging: daardoor kan het geloof in het gerucht verminderen. Maar zo'n weerlegging moet wel op de juiste manier gebeuren. Alleen een ontkenning: 'Er komt geen reorganisatie' kan verdacht overkomen bij mensen die het gerucht nog niet hadden gehoord. Waar rook is, is vuur, zijn we geneigd te denken. De beste manier is dan ook om eerst het gerucht te herhalen en informatie over de context te geven, voordat je het weerlegt. Als het gerucht ook maar een kern van waarheid bevat, dan is het handig om dat deel te bevestigen: dat bevordert het vertrouwen.

Betrouwbare boodschapper

Bijna even belangrijk als de inhoud van de ontkenning, is de persoon die het brengt. Die moet in de eerste plaats passen bij de ernst van het gerucht. Als de hoogste baas officieel ontkent dat er een jas is gestolen bij de receptie, maakt hij het veel te belangrijk: dat kan de afdelingschef beter doen. Maar de hoogste baas is weer wel de aangewezen persoon om een gerucht over een fusie te ontkrachten.

En wat als het wel waar is wat er wordt gefluisterd? Toegeven is dan het overwegen waard. Want er is één strategie die het allerbeste werkt in de strijd tegen een gerucht: bevestigen. Eenmaal bevestigd verliest een wild verhaal onmiddellijk zijn waarde en aantrekkingskracht en dooft uit.

BEANTWOORD VRAAG 13 T/M 17

Topsport / Gezondheid in dienst van de gouden plak

- I. Zolang het in de topsport gaat om een seconde sneller of een centimeter verder, worden topsporters opgezweept en is hun gezondheid ondergeschikt.**
- II.** Bewegen is gezond. Maar geldt dat ook voor sport op het allerhoogste niveau? Bij topsport draait het vooral om beter presteren. Voortdurend worden lichamelijke en mentale grenzen verlegd, vooral bij individuele sporten als atletiek, schaatsen en turnen. Wetenschap en technologie zijn daarbij niet meer weg te denken. Geavanceerde materialen, voedingssupplementen, trainingsmethoden, medicijnen en verboden middelen dragen allemaal bij aan nieuwe records. De sporter is een milliseconde sneller, maar tegelijk neemt de kans op blessures toe.
- III.** Dat het verleggen van grenzen ten koste gaat van de gezondheid, lijkt volledig verdisconteerd in de topsportpraktijk. Blessures horen immers bij topsport. De voorbeelden van sporters die uiteindelijk stoppen wegens blessures zijn talloos, net als de voorbeelden van sporters die lange tijd met blessures doorgaan. Om toch een finale te kunnen spelen, worden regelmatig en op grote schaal pijnstillers gebruikt. Pijn werkt in de topsport blijkbaar eerder als aansporing dan als waarschuwing.
- IV.** Het lichaam van de sporter wordt uit zijn voegen getrokken door de extreme inspanningen. Een beetje atleet wordt daarom ondersteund door een waaier aan (para)medici: een fysiotherapeut, sportarts, masseur, inspanningsfysioloog en een voedingsdeskundige. De gezondheidsrisico's van topsport en de schade die het aanricht lijken volkomen normaal.
- V.** Die zienswijze onttrekt echter twee belangrijke problemen aan het zicht. Ten eerste dat met het opschroeven van prestaties voortdurend ook andere grenzen opschuiven. Bijvoorbeeld tussen wat therapeutisch is en wat prestatiebevorderend is. Of tussen wat gezond is en wat pathologisch is. Ten tweede verhult de medicalisering van topsport een dubbele moraal. Sommige stoffen worden verboden vanwege hun ongezonde werking, terwijl andere ongezonde effecten van topsport niet ter discussie staan.
- VI.** Een toelichting op beide punten. Een van de verschuivende grenzen in de topsport is die tussen therapie ('terug naar normaal') en prestatiebevordering ('voorbij normaal'). Die grens is flinterdun. Bij topsport wordt, met het oog op nieuwe records, de grens van wat 'normaal' is voortdurend verlegd. Wanneer daardoor blessures ontstaan, die worden 'verholpen' met medische middelen, ontstaat een vicieuze cirkel. Het lichaam geneest, maar wordt ook in staat gesteld beter te presteren. En zo is de cirkel rond. Therapie wordt prestatiebevordering. De vraag is bovendien hoe gezond het is, als atleten alleen nog met medicijnen kunnen functioneren.

- VII.** Verder laat deze sluipende en grotendeels ongeproblematiseerde medicalisering van de topsport(er) zien dat de topsport momenteel vooral vooruitgang boekt op basis van een dubbele moraal. Stoffen worden doping genoemd als ze prestatiebevorderend zijn en/of ongezond zijn en/of indruisen tegen de 'geest van de sport'. Dit beleid leidt tot een ware heksenjacht onder topsporters die dag en nacht beschikbaar moeten zijn voor een onverwachte dopingcontrole. Ook wordt het beleid zeer selectief toegepast. Immers, vrijwel de gehele topsport voldoet aan twee van de drie criteria van het dopingbeleid: het is gericht op prestatiebevordering en ongezond. En toch is topsport niet verboden, evenmin als 'therapeutisch' medicijngebruik.
- VIII.** Hoe kan dit beleid worden verbeterd? Eerder dan de jacht op doping verder uit te breiden en topsport zelf op de dopinglijst te zetten, is het zaak de motor achter bovengenoemde ontwikkelingen onder de loep te nemen. Deze motor is de kwantitatieve logica van de hedendaagse topsport, waarin vooruitgang louter wordt gedefinieerd in termen van seconden en centimeters. Waarin de nadruk ligt op specialisatie (alles inzetten op de 100 meter). En waarin een gouden plak oneindig veel zwaarder weegt dan de gezondheid van sporters.
- IX.** Om topprestaties te kunnen blijven verbeteren, zullen sporters alleen maar meer gebruik maken van wetenschap en technologie. De gezondheid van de atleet dreigt daardoor nog sterker onder druk te komen staan. Sporters hebben alles over voor goud, inclusief gezondheid.
- X.** De belanghebbende partijen in de topsport, inclusief sportorganisaties, sponsors, politiek, media en publiek, moeten zich serieus afvragen of het verantwoord is om van sporters nog meer gezondheid te vragen in ruil voor prestatieverbeteringen die met het blote oog nauwelijks nog zichtbaar zijn.

BEANTWOORD VRAAG 18 T/M 22

Leeftijdsgenoten zijn belangrijk

Gelukkig hebben jongeren er zelf geen weet van dat de relaties die ze met elkaar onderhouden gevolgd worden door een grote schare wetenschappers. Zo weten we dat contact met leeftijdsgenoten bijdraagt aan de psychosociale ontwikkeling van kinderen en jongeren, aan het verwerven van cognitieve en emotionele vaardigheden en van communicatieve eigenschappen.

Vriendschap tijdens adolescentie

Jongeren zijn in het bijzonder voor elkaar van belang tijdens de adolescentie, de levensfase van ongeveer veertien tot achttien jaar. Ze zijn dan elkaars oefenpartners in het leren omgaan met conflicten en beheersen van agressie, in het onderhouden van sociale relaties en leren vertrouwen op anderen, in het zich verplaatsen in de ander en rekening houden met elkaar. Tijdens deze periode wordt de mogelijkheid tot verkenning als voorwaardelijk gezien voor de ontwikkeling van een stevige identiteit. Vanwege alle veranderingen die zich in korte tijd voordoen, zou deze periode onvermijdelijk crisisachtig van aard zijn. Jongeren zouden via conflicten en botsingen autonomie ten opzichte van hun ouders veroveren. Slaande deuren en ruzies over tijden van thuiskomen of over schoolprestaties. En ook ruzies om niks. In dit losmakingsproces van thuis, het vinden van een eigen identiteit en bepalen van een richting voor de toekomst, zijn leeftijdsgenoten belangrijk. De werelden tussen ouders en leeftijdsgenoten raken van elkaar gescheiden, vrienden en vriendinnen en later een partner nemen functies van ouders in het sociale netwerk over.

Veranderingen

Deze visie op adolescentie en de betekenis die jongeren dan voor elkaar hebben is inmiddels gedeeltelijk herzien. Het crisiskarakter van deze periode lijkt voor de meeste jongeren mee te vallen, en het idee van één uniforme ontwikkeling naar volwassenheid is losgelaten. Er doen zich verschillen voor tussen jongens en meisjes, en tussen jongeren van verschillende sociale en culturele achtergronden. Opgroeien is geen autonoom proces, maar vindt plaats in interactie met de maatschappelijke omgeving. Juist in die omgeving hebben zich de afgelopen decennia ingrijpende veranderingen voorgedaan, die zich in snel tempo zullen blijven voordoen, met verschillende effecten voor diverse groepen jongeren. Ik noem enkele belangrijke veranderingen.

Afstemming

Allereerst is de jeugdfase door verlengde opleidingstrajecten langer geworden. Jongeren gaan langer naar school en velen volgen daarna een studie. Tegelijkertijd zijn de scheidslijnen tussen jongeren en volwassenen vager. Zoals volwassenen hun leven lang blijven leren en een aantal vrijheden behouden die voorheen alleen aan jongeren waren voorbehouden, zo vervullen jongeren nu allerlei taken, waarvan de meeste vroeger bij volwassenheid hoorden. Ze zijn niet alleen scholier of student, maar ook werknemer, consument, partner, maatschappelijk en politiek actief burger. Hun totale school- en werkweek omvat doorgaans meer dan veertig uur. Het vergt planning en onderhandeling op verschillende fronten om alles op elkaar af te stemmen, om zowel de vereiste cijfers en studiepunten te halen als een verantwoordelijke werknemer te zijn.

Zelfkeuzes maken

Zelfsturing en autonomie zijn niet voorbehouden aan volwassenen, maar worden op steeds jongere leeftijd verwacht. Jongeren van nu moeten omgaan met meerdere, deels tegengestelde verwachtingen die in verschillende werelden gekoesterd worden, met nieuwe eisen die een voortdurend veranderende maatschappij aan hen stelt. Informatie zoeken en verwerken; uitdagingen aangaan en risico's hanteren; het maken van keuzes én keuzemogelijkheden openhouden. Verwacht wordt dat ze een eigen identiteit ontwikkelen en tegelijkertijd flexibel en inzetbaar blijven in een wereld die in snel tempo verandert.

Zelfstandigheid

Een derde belangrijke verandering heeft zich voltrokken in gezinsrelaties. Het accent is verschoven van 'bevelshuishoudens' naar gezinnen waarin onderhandeld wordt over regels en keuzes. Kinderen hebben bijvoorbeeld meer inbreng en zeggenschap gekregen. In plaats van dwang en gehoorzaamheid, zijn onderhandeling en overtuiging voor ouders de gangbare manier om met hun kinderen om te gaan. In overeenstemming met de maatschappelijke eisen die aan jongeren worden gesteld, ligt de nadruk in de opvoeding op zelfsturing, zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid. Dit komt sterker voor in gezinnen van opgeleide ouders. Maar de meeste ouders en kinderen in Nederland kunnen goed met elkaar omgaan, en zijn ondanks verschillen van mening niet dagelijks in heftige ruzies en conflicten verwickeld. En dit geldt ook voor ouders en kinderen in gezinssituaties die afwijken van het traditionele ouderlijk gezin.

Keuzevrijheid

Een vierde type verandering dat ik wil noemen is van sociale en demografische aard, zoals de afnemende invloed van sociale instituties en de verandering van de bevolkingssamenstelling. Het verdwijnen van vanzelfsprekende sociale verbanden via kerk, partij en verenigingsleven als bindmiddel van de samenleving betekent dat jongeren van nu primair zélf hun keuzes moeten maken en hun toekomst moeten bepalen. Het geeft meer keuzevrijheid, maar leidt ook tot keuzedwang, een bredere horizon, maar ook meer onzekerheid. Hoe moeten die keuzes gemaakt worden, wie en wat bieden daarin houvast?

We kunnen stellen dat de omgeving waarin jongeren opgroeien, ingrijpend veranderd is wanneer we dit vergelijken met de voorgaande generatie. Jongeren van nu vervullen verschillende rollen en zijn actief in het hier en nu bezig. Leeftijdsgenoten hebben steeds meer een centrale rol in de sociale netwerken van jongeren en in de ontwikkeling naar volwassenheid.

BEANTWOORD VRAAG 23 T/M 26

Bachelor Fine Art

Binnen onze pluriforme samenleving verbindt autonome beeldende kunst zich met het leven via terreinen als wetenschap, religie en onderwijs. Beeldend kunstenaars werken tegenwoordig in een interdisciplinaire beroepspraktijk waarin grenzen tussen kunst, economie, media, cultuur, techniek en maatschappij voortdurend verschuiven. Zij zijn vaak ook actief als adviseur, ontwerper, organisator, architect, documentairemaker, curator, decorbouwer of theatermaker.

De bachelor Fine Art leert studenten een houding te ontwikkelen waarmee ze als kunstenaar een zelfstandige positie kunnen innemen in de samenleving. Het gaat ArtEZ niet alleen om vormgeving, maar ook om inhoud en betekenis, niet alleen om het experiment maar ook om maatschappelijke betrokkenheid. Studenten maken zowel grondig kennis met traditionele technieken - schilderen, ruimtelijk werken, fotografie - als met nieuwere uitingsvormen als performance, documentaire en social engineering. Doel is dat studenten een gefundeerde keuze leren maken: hoe kunnen ze hun talent optimaal aanspreken? Vooraanstaande kunstenaars en theoretici begeleiden hen op individueel niveau en tijdens groepslessen. Fine Art kent drie opleidingslocaties die elk een samenhangende visie op beeldende kunst, kunstenaarschap en kunstonderwijs uitdragen. Tezamen bieden Enschede, Zwolle en Arnhem een waaier van specialisaties aan. Er wordt intensief en structureel samengewerkt. ArtEZ onderhoudt warme contacten met het werkveld en alumni, wat resulteert in een kritische reflectie op de organisatie en inhoud van alle onderwijsprogramma's. Via het Erasmusprogramma kunnen studenten van de faculteit aan buitenlandse academies studeren. Omgekeerd ontvangt Fine Art internationale studenten. Ook bestaan er samenwerkingsprojecten en uitwisselingen in Europa en China.

Wat leer je tijdens de studie?

Centraal staat je ontwikkeling tot zelfstandig beeldend kunstenaar. Vakdocenten en andere deskundigen uit de beroepspraktijk begeleiden je bij dit proces. Je volgt praktijkvakken en theorievakken: filosofie, kunstgeschiedenis en kunstbeschouwing. Je leert omgaan met verschillende benaderingen, technieken, materialen en de toepassing van nieuwe media. Workshops, technische instructielessen, excursies, stages, uitwisselingsprojecten met buitenlandse academies en andere intensieve kennismakingen met het werkveld vergroten je vaardigheden. Je leert kritisch te kijken, te denken en met inzicht te spreken over je eigen werk. Je

formuleert je eigen opdrachten en weet deze via onderzoek om te zetten in een beeldend resultaat. Er zijn goed geoutilleerde werkplaatsen voor keramiek, grafiek, hout, metaal, kunststof, verfspuiterij, fotografie, zeefdrukkerij, computer, drukkerij/printshop. Fine Art biedt veel ruimte voor individuele specialisaties in de loop van je studie, zoals beeldhouwen, ruimtelijk werken, schilderen, tekenen, grafiek, fotografie, video, installaties, keramiek en nieuwe media.

Als je je studie afsluit, kun je op overtuigende wijze je persoonlijke visie of maatschappelijke betrokkenheid verbeelden. Je kunt reflecteren op de betekenis van je werk en weet het te plaatsen binnen de context van de hedendaagse kunst.

Welke locatie kies je?

Fine Art wordt aangeboden in Arnhem, Enschede en Zwolle. Elke locatie legt andere accenten en heeft een eigen afstudeerprofiel. In Zwolle is dat reflectie en theorie, in Enschede experiment en internationalisering en in Arnhem zelfstandig ondernemerschap. De samenstelling van de verschillende docententeams is daarop afgestemd. In Enschede en Zwolle is het eerste halfjaar voor alle bachelorstudenten Art & Design gemeenschappelijk. Vanaf het tweede halfjaar kies je op die locaties voor Fine Art of voor een vormgevingsopleiding. In Arnhem start je direct met de opleiding Fine Art. Ook de deeltijdstudie in Enschede start direct met Fine Art. Uitgebreide informatie over de locaties staat op www.artez.nl/beeldendekunst. Daar vind je ook de verschillende onderwijsprogramma's.

Wat doe je na de opleiding?

Je kunt aan het werk als zelfstandig beeldend kunstenaar met een eigen beroepspraktijk voor autonoom werk en/of werk in opdracht. Kunstenaars werken steeds vaker samen met planologen, architecten of wetenschappers. De maatschappelijke erkenning voor de onverwachte invalshoek die kunstenaars in hun benadering weten te kiezen, wint aan terrein. Na je bacheloropleiding kan je ook verder studeren aan een (internationale) masteropleiding.

BEANTWOORD VRAAG 27 T/M 31

COACH

Het gebeurt niet zelden dat je je als nieuwe medewerker helemaal zelf moet inwerken. Dat is geen lekker begin van je loopbaan. Maar steeds meer bedrijven ontwikkelen een 'inburgeringscursus'. Een persoonlijke mentor wijst je de weg.

Joost Ards deed promotie-onderzoek naar het inwerkbeleid van bedrijven voor nieuwe werknemers. 'De introductie van nieuwe werknemers is zowel een verantwoordelijkheid van de werkgever als van de werknemer. Nieuwelingen willen juist graag de organisatie leren kennen, maar krijgen daar van de werkgever vaak te weinig ruimte voor. Ze worden in het begin strak aan het handje gehouden, ze krijgen geen ruimte om zelf initiatieven te nemen of ze krijgen juist veel ruimte, het zogenoemde beleid van zwemmen of verzuipen. Personeel dat net met een baan is begonnen, moet de ruimte krijgen om zichzelf te oriënteren, dat daagt uit en versterkt innovatief gedrag'. Ards' onderzoek "Een goed begin is het halve werk", toont aan dat een mentor, coach of ervaren collega als onderdeel van een introductieprogramma erg belangrijk is voor de ontwikkeling van nieuwe werknemers. Mentoring wordt in Engeland en de Verenigde Staten al geruime tijd ingezet als loopbaaninstrument, met positieve resultaten. Het is een vorm van ondersteuning waarbij een meer ervaren persoon, de mentor, een minder ervaren persoon begeleidt. Werknemers gaan daardoor beter functioneren en hebben meer zelfvertrouwen. Niet gek dus, dat Nederlandse bedrijven dat soort projecten overnemen.

Voorbeelden

Een uitkomst, noemt Marjanneke Wiegerinck (24) het inwerkproject van haar werkgever, de gemeente Haarlemmermeer. Sinds oktober is ze daar inspecteur voor milieuvergunningen. Haar opleiding Tropisch Landgebruik sloot niet helemaal aan op deze functie en ook andere nieuwe inspecteurs hadden niet de gewenste achtergrond. Daarom organiseerde de gemeente Haarlemmermeer met een extern bureau een soort 'klasje': een uitgebreid intern werk- en leertraject van vier maanden, gericht op het vak.

Zittende medewerkers geven les en dragen hun expertise over. 'Het klasje kon je de eerste week wel vergelijken met een schoolklas. Toen kregen we in een zaal vooral theorie. De tweede week liepen we al mee in de praktijk. We bespraken veel cases en dossiers die op dat moment liepen en keken rond bij alle afdelingen, zodat we wisten wat er speelde binnen onze gemeente. Ook kregen we een eigen werkplek, waar we vanaf het begin al aan het werk werden gezet. Meteen grip op de praktijk dus.'

De interne opleiding is onderdeel van een Persoonlijk Ontwikkelings Plan-traject (POP), dat nieuw is voor de ambtenaren van de gemeente Haarlemmermeer. In reguliere functionerings- en beoordelingsgesprekken maak je afspraken voor het komende jaar, POP kijkt verder in de toekomst. Eens in de drie jaar wordt bekeken hoe het met de interesses, ambities en opleidingen van de ambtenaren staat.

Een mentor is niet steeds aanwezig. 'Je kunt het vergelijken met de middelbare school. Daar kon je bij problemen ook terecht bij een mentor. Als alles goed gaat, spreek je die haast nooit. In mijn geval gaat het best lekker, dus ik heb nog niet zo veel met hem te maken gehad.' Wel krijgt ze twee functioneringsgesprekken met haar leidinggevende in de eerste vijf maanden en tussendoor veel terugkoppeling van de werkbegeleider en teambegeleider.

Marjanneke: 'Ik vind het een prettige manier om ergens te beginnen. Ik heb wel contact met mijn collega's, maar zit ik ergens mee of weet ik iets niet, dan ga ik naar de mentor van het externe opleidingsbureau. Met een universitaire opleiding ben je niet geschoold voor een specifieke functie. In het klasje leer ik het vak en tegelijk het bedrijf kennen. Begeleid en opgeleid dus. Met deze manier van instromen heeft iedereen iets aan je, zonder dat je mensen hindert.'

Bij IBM kom je als afgestudeerde in een inwerktraject van maar liefst twee jaar. In die tijd volg je cursussen en krijg je de gelegenheid verschillende functies te vervullen. Zo kom je erachter welke rol je het beste ligt. Daarbij word je ondersteund door een mentor. Remco van Blitterswijk (27) heeft zijn inwerkperiode net afgerond. 'In een groot bedrijf als IBM kun je verschillende rollen vervullen. In overleg met een *personal development manager* (PDM) wordt een traject uitgezet. Zo wissel je steeds van rol, heel dynamisch. De begeleiding is individueel. Er wordt steeds gekeken wat je op lange en korte termijn wilt bereiken. En of de rol brengt wat je ervan had verwacht.'

Met de PDM ontstaat een hechte band. 'Ze begeleiden meerdere collega's, maar toch heb je het gevoel dat er iemand speciaal voor mij is in het bedrijf. Dat vind ik prettig. Ook is er een soort informele mentoring: de groep mensen met wie ik hier begon is uitgegroeid tot een vriendenclub. Regelmatig gaan we wat drinken. Iedereen zit in dezelfde fase van z'n carrière en daardoor kun je veel ervaringen en kennis uitwisselen. Deze groep is de basis van mijn netwerk bij IBM. Via via leer ik steeds meer mensen kennen op andere afdelingen. Want dat hoort natuurlijk ook bij je inburgering in het bedrijf. Niet alleen het werk, maar ook de cultuur van het bedrijf en de mensen. Elk bedrijf heeft zo z'n geschreven en ongeschreven regels.'

Deze tekst gaat over het lidmaatschap van de Bibliotheek Eindhoven. Lees eerst de vraag. Zoek het antwoord in de tekst.

BEANTWOORD VRAAG 32 T/M 36

Algemene voorwaarden Lidmaatschap de Bibliotheek Eindhoven

Door lid te worden verklaart u akkoord te gaan met de voorwaarden van de Bibliotheek Eindhoven.

1. Lid worden

Abonnementsovereenkomsten worden aangegaan voor een vastgestelde termijn van één jaar (12 maanden). Uitzondering hierop is het **Brabantlidmaatschap**. Hierbij kan men een lidmaatschap bij de Bibliotheek Eindhoven combineren met een reeds bestaand lidmaatschap bij een andere bibliotheek in Brabant. De duur van het Brabantlidmaatschap is gekoppeld aan de vervaldatum van het abonnement bij de bibliotheek waarvan men daarvoor al lid was.

In het eerste lidmaatschapsjaar is opzeggen niet mogelijk. Na het eerste jaar kunt u maandelijks het abonnement opzeggen.

Leden die de bibliotheek hebben gemachtigd en dus via automatische incasso betalen, dienen zorg te dragen voor voldoende saldo op de bankrekening.

Wanneer u heeft gekozen voor betaling per maand heeft u tevens ingestemd met maandelijks incasso. Hiermee machtigt u Stichting Openbare Bibliotheek Eindhoven om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om jaarlijks of maandelijks een bedrag van uw rekening af te schrijven voor de betaling van uw abonnement. Dit zal rond de 27e dag van de maand plaatsvinden.

Indien de abonneerhouder het niet eens is met de afschrijving kan de abonneerhouder dit door de eigen bank ongedaan laten maken.

Wanneer u heeft gekozen voor een jaarabonnement moeten de abonnementsgelden na het eerste verzoek voor of op de verlengingsdatum van het abonnement betaald worden. In geval van niet of niet tijdig betalen worden de kosten voor het versturen van betalingsherinneringen bij de lener in rekening gebracht.

U ontvangt uw persoonlijke lenerspas op vertoon van een geldig legitimatiebewijs. Als geldig legitimatiebewijs worden de volgende documenten geaccepteerd: paspoort, rijbewijs, gemeentelijke identiteitskaart. Wij kunnen u vragen om een recent adresbewijs te tonen.

Na ontvangst van de betaling door de bibliotheek wordt het lidmaatschap automatisch verlengd, zonder verstrekking van een nieuwe lenerspas. Voor jeugdleden: verlenging van het lidmaatschap van leden die niet gehouden zijn tot betaling, geschiedt eveneens zonder verstrekking van een nieuwe lenerspas.

De tarieven worden jaarlijks vastgesteld.

Meld verlies of diefstal van de lenerspas zo snel mogelijk; dit voorkomt misbruik van uw pas. Tot dat moment bent u, als eigenaar van de pas, aansprakelijk. U kunt tegen betaling een vervangende lenerspas kopen.

2. Lenen

Leentermijnen en -tarieven vindt u in de informatiefolder en op www.bibliotheekeindhoven.nl.

U kunt met uw pas in alle vestigingen van de Bibliotheek Eindhoven lenen.

Overtuig u van de goede staat en volledigheid van de materialen voorafgaand aan het lenen. U bent verantwoordelijk voor alle materialen die met uw lenerspas zijn geleend.

3. Terugbezorgen

In alle vestigingen van de Bibliotheek Eindhoven kunt u uw geleende materialen terugbezorgen. Bij te laat inleveren betaalt u het vervolgtarief. Gebeurt dit niet binnen twee maanden dan volgt daarnaast een extra rekening.

U bent aansprakelijk voor alle kosten die de bibliotheek maakt wegens het niet of te laat terugbezorgen of reparatie van geleende titels/bijlagen. Hiervoor ontvangt u een rekening verhoogd met administratiekosten. Voor onherstelbaar beschadigde of verloren geraakte materialen wordt aan de lener de vervangingswaarde in rekening gebracht (100% van de nieuwwaarde).

Bij het niet voldoen van rekeningen wordt een incassobureau ingeschakeld. De kosten komen voor uw rekening.

Bij het niet voldoen van rekeningen wordt de lenerspas geblokkeerd.

4. Beëindiging van het lidmaatschap

Het lidmaatschap eindigt bij het overlijden van de lener.

Het lidmaatschap eindigt bij uitsluiting van toegang en/of uitlening conform dit reglement door of namens de bibliotheek.

Het lidmaatschap eindigt bij opzegging door de lener. Opzegging is na 12 maanden op elk moment mogelijk, met inachtneming van een opzegtermijn van één maand (te rekenen vanaf de dag van opzegging). Opzegging kan geschieden op de manier waarop het abonnement is aangegaan. De bibliotheek kan bij opzegging een geldig legitimatiebewijs verlangen. De opzegging kan alleen geëffectueerd worden indien de lener alle door hem geleende/in zijn bezit zijnde media ingeleverd heeft en alle betalingsverplichtingen van de lener jegens de bibliotheek zijn voldaan.

In het eerste jaar van lidmaatschap geldt dat u kunt opzeggen per de vervaldatum. Na dit eerste jaar wordt het abonnement omgezet in een abonnement voor onbepaalde tijd en geldt een opzegtermijn van één maand. Het **Brabantlidmaatschap** stopt automatisch na een jaar of eerder als het lidmaatschap van de bibliotheek waarvan men al lid is stopt. Tussentijdse opzegging gedurende de eerste contractperiode van één jaar is wettelijk niet toegestaan; er wordt in dit geval dan ook geen restitutie van abonnementsgelden verleend.

Het lidmaatschap eindigt door uitschrijving door de bibliotheek indien de lener zijn (betalings)verplichtingen genoemd in dit reglement gedurende meer dan 3 maanden niet is nagekomen. Deze uitschrijving wordt opgeheven wanneer alsnog teruggave van de geleende media en/of volledige betaling van de verschuldigde vergoedingen, boetes en kosten heeft plaatsgevonden.

5. Privacystatement

De Bibliotheek Eindhoven legt persoonsgegevens vast ten behoeve van de leenadministratie, de aflevering van producten en diensten en de communicatie met gebruikers over activiteiten, producten en diensten van de bibliotheek.

De Bibliotheek Eindhoven is verantwoordelijk voor de bescherming van de persoonsgegevens van haar leners, volgens de regels en voorwaarden zoals gesteld in de Wet Bescherming Persoonsgegevens.

Leners hebben het recht de over hen opgenomen gegevens in te zien, te (laten) verbeteren, aan te vullen of te verwijderen.

De Bibliotheek Eindhoven gebruikt de persoonsgegevens niet voor doeleinden die hiermee niet te verenigen zijn en staat deze niet af aan derden. Daarop kan een uitzondering worden gemaakt op grond van wettelijke bevoegdheden van politie en justitie tot het vorderen van identificerende en/of gebruiksgegevens in het kader van de voorkoming, opsporing en vervolging van strafbare feiten.

6. Wijziging en intrekking van deze algemene voorwaarden

Alleen de nieuwste versie van (delen van) het reglement is van toepassing; de bibliotheek behoudt zich het recht op tussentijdse wijzigingen voor. Alle voorgaande (delen van) versies vervallen met het in werking treden van een nieuwe versie.

Ingrijpende wijzigingen zijn wijzigingen die veranderingen betreffen van meer dan 30% in de abonnementsgelden, tarieven, te lenen aantallen media, boetes alsmede alle andere wijzigingen die als ingrijpend door de bibliotheek worden aangemerkt én worden bekendgemaakt conform lid 3. Alle andere wijzigingen zijn niet ingrijpende wijzigingen.

Ingrijpende wijzigingen en/of intrekking van het reglement worden tenminste één maand voor de datum van inwerkingtreding van de wijziging c.q. de intrekking van dit reglement aangekondigd door dit (zichtbaar) in de bibliotheek en op haar website bekend te maken.

Ingrijpende wijzigingen gelden vanaf één maand na de datum van aankondiging van de wijziging.

Niet ingrijpende wijzigingen worden periodiek geactualiseerd en (zichtbaar) kenbaar gemaakt in de bibliotheek en op haar website en gelden per direct.

7. Overig

De bibliotheek is voor iedereen vrij toegankelijk. Om uw bezoek prettig te laten verlopen hanteren wij huisregels. Bij overtreding van deze huisregels kan de lener het gebruik van de bibliotheek worden ontzegd.

Alle materialen worden uitsluitend voor particulier gebruik uitgeleend. Zoals bepaald in de Auteurswet is het verboden om van geleende materialen opnamen of kopieën te maken of deze in het openbaar te vertonen. De aansprakelijkheid berust bij de lener.

De bibliotheek is niet aansprakelijk voor schade aan apparatuur voortkomend uit het gebruik van bibliotheekmaterialen.

De administratie van de bibliotheek is de basis waarop het in gebreke blijven van de klant wordt bepaald.

Wanneer u van de Bibliotheek Eindhoven een factuur ontvangt wordt er altijd 3 euro aan administratiekosten in rekening gebracht.

De directie kan de bibliotheek geheel of gedeeltelijk sluiten op van tevoren bekend te maken dagen en uren, afwijkend van de vastgestelde openingstijden.

Wijzigingen in deze voorwaarden en prijs zijn voorbehouden.

In alle gevallen waarin de voorwaarden niet voorzien beslist de directeur of degene die hem vervangt, onverminderd het bepaalde in de wet.

